

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Questiones spiritualis [con]iuiuij delicias preferentes,
super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis**

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

Dominica septuagesime.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70506)

est. Ad scdam rñdef. negando
cōsequentia. Et ratio est. qz mo
destia illa vt primo r scdo corri
piatur qz si redire noluerit. iam
p subuerso habetur. vt pz in au
ctozitate apostoli iuducta. Ad
tertia rñdef negado consequen
tiam. tum quia philosophus lo
quitur de opinionibus specula
tiuis tantum. Tum quia consen
sus in vnitatem fidei est princi
pium coniunctionis in caritate
et ideo discessus a fide excludit
amicitiam familiaritatis.

Dominica
septuagesi
me est euāge
lium. In illo
tēpore. dixit
iesus parabo
lam hanc ꝛc.

Dat. xx. Circa qd possunt dispu
tari seqntes qñtiones. **Prima**
vtr oēs hoies ad eternā beatitu
dinē a deo sint vocati. **Secda.**
vtr reqrāt aliq opa hoīs ad bea
titudinē psequēdā a deo. **Ter
tia.** vtrū oīm laborantiū ī vinea
dñi sit vñā remuneratiōis pmiū.

Dprimā
questionem q
querit. vtrū
omnes homi
nes ad eternā
beatitudinē
a deo sint vo
cati. sic proceditur et videtur qz
non. **Primo** sic. deus non dili
git omnes homines. ergo non

omnes homines ab eo sunt vo
cati ad beatitudinem consequē
tia est bona. antecedēs patet ex
illo. ps. Iniquos odio habui. Et
illud. Ddisti omnes qui operan
tur iniquitates. **Secdo** sic. mul
tus excecatus a deo potest dici
vocatus a deo ad percipiendam
beatitudinem eternam. patet. sz
deus huius seculi excecavit mē
tes infidelium. vt dicit apls. ij.
Loz. iij. ergo ꝛc. **Tertio** res
probatī a deo nō possunt dici vo
cati a deo ad beatitudinem. sed
multi sunt a deo reprobati. **Un
de** apls ad rroma. j. Dedit eos
in reprobuz sensum. ergo nō om
nes homines sunt a deo vocati
ad beatitudinem. **In** oppositū
est euangelium pñs. Item illud
Luce. xiiij. Homo quidam fecit
cenam magnam r vocauit multo
tos. Per cenam vt ait glo. cetera
na beatitudo intelligitur. **Itē**
deō dicēdum sub ista conclusio
ne. q omnes hoies sunt a deo vo
cati ad beatitudinem. Que con
clusio probat. **Primo** ex illo. j.
Thi. ij. Vult deus omnes homi
nes saluos fieri r ad agnitionē
veritatis venire. **Secdo** sic. Om
nes hoies facit de? capaces bea
titudinis. ergo oēs sunt vocati
ad beatitudinem. psequentiā vi
detur bona alias frustra fuissēt
facti capaces eius. assumptū pz
qz oēs hoies sunt facti ad yma
ginez r similitudinē dei **Beñ. f.**
Dicit autem Augustinus qz eo
est homo dei capax qz ad yma

Domínica septuagesime.

ginem dei est. Tertio sic omnes homines appetunt beatitudines. ergo videtur quod ad illam sint a deo vocati. assumptus probatur super illud. Boetij. iij. de consolatione di centis quod mentibus omnium hominum veri bonitas cupiditas est inserta. sed verum bonum est quod nos beatos facit. ergo conclusio ista. Quarto sic. sicut dicit Dionysius. Deus equaliter omnia diligit. et persequens omnes homines equaliter diligit. sed aliquos vocavit ad beatitudines. ergo omnes homines. Quinto. Omnibus hominibus dedit legem mandatorum per quorum observantiam acquiratur vita eterna secundum illud. si vis vitam ingredi tua mandata dei. Matth. xix. Sexto tribuit etiam omnibus provisionem ad perfectionem habendam. tribuit remedia scilicet sacramenta ad sananda vulnera peccatorum. ergo videtur quod omnes homines sint a deo vocati ad eternam beatitudinem. Ad rationes in contrarium. Ad primam respondetur. negando assumptum. et ad probationem dicimus quod (ut habetur. i. p. q. 20. ar. 2. ad. 4.) nihil prohibet unum et idem secundum aliquid amari et secundum aliquid odio haberi. Deus igitur peccatores in quantum sunt nature quedam amat. sic enim et sunt ab ipso sunt. in quantum vero peccatores. non sunt sed ab esse deficiunt. et hoc in eis a deo non est. unde secundum hoc ab ipso odio habentur. Ad secundam respondetur. negando consequentiam. et ad id quod dicitur. quod deus excecatur mentes ali-

quorum. dicendum quod non dicitur excecatur malitiam infundendo. sed ex demeritis hominum gratiam non infundendo. Pro quo notandum (iuxta sancti thome. i. sent. di. 40. q. 4. ar. 2.) quod excecatur dicitur privatio gratie quia gratia est quoddam lumen anime et privatio quedam habitans ad bonum ipsam animam. Aliquibus autem carere gratia ex duobus contingit. Tum quia ipse non vult recipere. Tum quia deus non sibi infundit vel non vult sibi infundere. Horum autem duorum talis est ratio ut secundum non sit nisi ex suppositione primi. Cum enim deus nihil velit nisi bonum. non vult istum carere gratia nisi secundum quod bonum est. sed quod iste careat gratia. non est bonum simpliciter. In hoc absolute consideratum non est volitum a deo. est tamen bonum quod careat gratia. si eam habere non vult. vel si negligenter se ad eam habendam preparat. quia iustus est et hoc modo est a deo volitum. Patet ergo quod huiusmodi defectus absolute causa prima est ex parte hominis quia gratia carere. Ex parte autem dei non est causa huius defectus nisi ex suppositione illius quod est causa ex parte hominis. Et per hunc modum quandoque inveniunt deus dici causa excecationis et obdurationis non mittendo malitiam. sed non impatiendo gratiam quod in ipso est. Et ita patet quid dicendum sit ad auctoritatem apostoli. Ad

Dominica septuagesime. Fo. lviij

tertiā respondetur. negādo cō
sequentiā. Et ratio est. Nec em̄
est differentia fm̄ sanctum Tho
mam inter p̄destinationem ⁊ re
probationē. q̄ p̄destinatione est
causa eius qd̄ expectatur in fu
tura vita in p̄destinatis. scilicet
gloriet ei⁹ qd̄ percipitur in p̄senti
scz gratie. Reprobatio vero nō
est causa eius qd̄ est in p̄senti scz
culpe. s; est causa derelictionis
a deo. Est tñ causa eius qd̄ red
ditur in futuro. scz pene eterne.
sed culpa puenit ex libero arbi
trio eius qui reprobaf et a gra
tia deseruitur. Et fm̄ hoc verifi
catur illud prophete Dsee. xiiij.
Ex te perditio tua israel.

D secundam
questionē qua
queritur. Atz
requirant aliq
opera hoīz ad
beatitudinem
psequentiāz a

deo sic procedit. Et videt q̄ nō.
¶ Primo ex illo ad Roma. iij.
Beatitudinē hominis cui deus
p̄fert iusticiāz sine opibus. ergo
non requirunt aliqua opa homi
nis ad beatitudinē psequendāz.
¶ Scdo sic. Deus cum sit a gēs
infinite virtutis nō p̄erigit in a
gendo materiam aut dispositio
nem materie. sed statim potest
totum producere. sed opa homi
nis cum non requirant ad beati
tudinez sicut causa efficiēs non
p̄sūt requiri ad eam nisi sicut di

spositiones. ergo de⁹ qui dispo
sitiones non p̄erigit agendo
beatitudinem sine p̄cedentibus
operibus confert. ¶ Tertio. Si
cut deus est actor beatitudinis
immediate. ita ⁊ naturā imediate
instituit. s; in prima institutione
nature p̄duxit creaturas nllā di
spositione p̄cedente vel actione
creature. sed statim fecit vniq̄d
q̄ perfectū in sua specie. ergo vi
detur q̄ beatitudinem p̄fert hoī
mini sine aliquibus opibus p̄
cedentibus. ¶ Quarto arguitur
de xpo cuius anima ab instanti
creationis fuit beata sine operi
bus p̄cedentib⁹. ergo ⁊c. ¶ Quis
to idem arguit de pueris baptri
zatis qui ante vsū liberi arbi
trij moriuntur. quib⁹ sine p̄cedē
tibus aliquib⁹ opibus regni ce
lestis ianua aperitur vt dicit be
da. ¶ In oppositum est euange
lium p̄ns vbi dī. Voca oparios
⁊c. Item Job. xiiij. dicit. Si hec
scitis beati eritis si feceritis ea
ergo p̄ actionem ad beatitudinē
peruenit. ¶ Respōdeo dicendū
(iuxta san. tho. 1. 2. q. 5. ar. 1) sub
ista p̄clusionione. Licet deus possit
simul facere voluntatē recte ten
dentem in finē. et finem p̄sequē
tem. sicut q̄ndozq; materiā simul
disponit ⁊ iducit formā. ordo ta
men diuine sapientie erigit. vt
nullus pur⁹ homo habens vsū
liberti arbitrij p̄sequat beatitu
dinem sine aliquib⁹ operib⁹ p̄
cedentibus. Que p̄clusio sic ostē
ditur vera. vt dicit p̄bus. ij. de ce

rationis p̄miū. sic p̄ceditur. Et videtur q̄ sic (nā vt tāgīf. i. z. q. 5. ar. 2.) Ex p̄nti euāgelio vbi s̄n guli q̄ opati. s̄nt in vinea dñi ac ceperut singulos denarios. qz vt dicit Gregori⁹ Equales eterne vite retributionē sortiti sunt. ergo videtur q̄ omnium beatorum sit vñū remunerationis p̄miū.

¶ Secdo sic Beatitudo ē summū bonū. s̄z summo nō p̄t esse aliqd maius. ergo beatitudine vñū ho minis nō potest esse alia maior bitudo. ergo equalit̄ s̄nt beati.

¶ Tertio sicut q̄libet appetibile est bonū. ita ⁊ magis bonū. si ergo aliqs esset beati⁹. alio mi nus beato esset appetibilis beati tudo magis beati s̄m rectum ap petitū. nec tñ eas haberet. ergo nō esset beati⁹. qz beati⁹ nō d̄r nisi qui habet oia q̄ vult ⁊ nihil mali vult vt dicit Augu. ¶ In p̄positum est illud Job. xiiij. In domo p̄ris mei multe s̄nt mansiones p̄ quas vt dicit augu. diuerse meri toꝝ dignitates intelligūf̄ in vita eterna. Itē dicit apls. j. Cor. xv. Stella differt a stella in cla ritate. sic etiā resurrectio mor tuoz. ergo vñū resurgētū maio rem claritatē habebit q̄ ali⁹. er go nō vñū erit oim̄ sc̄toꝝ remu nerationis p̄miū.

¶ Respondeo dicēduz. q̄ in ratione beatitudi nis duo iccludunt. s̄. ipse finis vl tim⁹ q̄ est summū bonū ⁊ adeptō et fruitio ipsi⁹ summi boni. q̄tū ad ipsuz summū bonū qd̄ est bea titudinis obiectū ⁊ causa. ¶ Est

ergo p̄clusio. q̄ omnium laboran tium in vinea dñi est vñuz remu nerationis p̄miū vna merces. vna beatitudo. qz nō est nisi vñū summū bonū. sc̄z deus cui⁹ frui tione homines s̄nt beati. ¶ Si vero loquimur q̄tum ad adeptō nem huiusmodi boni vel fruitio nez que d̄r beatitudo formalit̄. Est sc̄da p̄clusio. q̄ omnium labo rantium in vinea domini. nō est vñum remunerationis p̄miū. aut merces. aut beatitudo. quia vñus potest esse alio beati⁹. qz q̄to magis hoc bono fruitur est beati⁹. Contingit autē aliquē perfectius frui deo. ex eo q̄ est melius dispositus p̄ excellentio ra merita. ¶ Premiū em̄ respon det merito. sed constat aliquos esse alijs maioris meriti. ergo cum beatitudo sit virtutis p̄miū qui fuerunt maioris meriti ha bebunt excellentius p̄miū. ¶ Ad rationes i oppositum. ¶ Ad p̄is mā respōdet. q̄ vñitas denarij si gnificat vñitatē beatitudinis ex parte obiecti. ⁊ sic beatitudo est vna oim̄ vt dicit p̄ima p̄clusio. sed diuersitas mansionū signifi cat diuersitatē beatitudinis s̄m diuersum gradū visionis ⁊ frui tionis. Deus em̄ oim̄ib⁹ essen tiam suaz ostendit. sed vnusq̄sq̄ eam aspicit s̄m modum suum. ¶ Ad sc̄daz r̄ndet. vno mō q̄ rō p̄cedit de beatitudine ex pre obie cti. sc̄do r̄ndet loquēdo de bitu dine formali ē adeptō ipsi⁹ summi boni negat p̄sequētia. qz beatitu

